

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทที่สำคัญของรายการโทรทัศน์
ชื่อ "มองต่างมุม" ในฐานะเป็นตลาดเสรีทางความคิด

นางสาวเพ็ญพรรณ พงศ์สวัสดิ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-063-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ANALYSIS OF FACTOR INFLUENCING A CRUCIAL : ROLE OF
TELEVISION PROGRAM ENTITLED "MONG TANG MOOM"
AS A FORM FOR MARKET OF FREE IDEA

Miss. Penpun Pongsawat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Mass Communication
Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN : 974-634-063-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทที่สำคัญของรายการโทรทัศน์ ชื่อ
"มองต่างมุม" ในฐานะเป็นตลาดเสรีทางความคิด

โดย นางสาวเพ็ญพรรณ พงศ์สวัสดิ์

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุธิ พลพงษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ อุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุธิ พลพงษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

เพ็ญพรรณ พงศ์สวัสดิ์ : การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทที่สำคัญของรายการโทรทัศน์ชื่อ “มองต่างมุม” ในฐานะเป็นตลาดเสรีทางความคิด (AN ANALYSIS OF FACTOR INFLUENCING A CRUCIAL : ROLE OF TELEVISION PROGRAM ENTITLED “MONG TANG MOOM” AS A FORM FOR MARKET PLACE OF FREE IDEA) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.สุธี พลพงษ์, 202 หน้า. ISBN 974-634-063-8

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า รายการมองต่างมุมมีพัฒนาการมาอย่างไร และมีปัจจัยอะไรที่มีผลกระทบต่อการนำเสนอรายการ โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันขององค์กรผู้ผลิต สื่อมวลชนในฐานะที่เป็นสื่อของรัฐมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์

การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจากเทปโทรทัศน์ที่นำเสนอทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 เท่านั้น นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การเข้าไปสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และศึกษาจากเอกสารงานวิจัย และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ประกอบด้วย

ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า องค์กรประกอบทั้ง 6 ส่วน ของรายการมองต่างมุมอันได้แก่ 1. รูปแบบรายการ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอ 2. การตั้งกระทู้และการคัดเลือกคำถาม 3. วิทยากรที่มาร่วมรายการ 4. พิธีกรดำเนินรายการ 5. ผู้ชมที่มาร่วมรายการ และ 6. กระบวนการผลิตรายการ ได้มีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด โดยที่ในระยะเริ่มแรก ลักษณะของรายการจะมีความหลากหลายทั้งในแง่เนื้อหา วิทยากร ฯลฯ แต่ในระยะต่อมารายการนี้ได้เน้นหนักไปในเรื่องของการเมือง และตัวบุคคลทางการเมืองเป็นหลัก

จากการศึกษาปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ในส่วนที่เกี่ยวกับการนำเสนอรายการ พบว่าเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลัก ๆ อยู่ 2 ประเภท คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ 1. องค์กรผู้ผลิต 2. ฐานะและบทบาทของกรมประชาสัมพันธ์กับกฎระเบียบของสถานี ผลการวิจัยพบว่า การทำงานร่วมระหว่างองค์กรอย่างเป็นทางการ กับองค์กรแบบไม่เป็นทางการ ยังไม่ค่อยประสบความสำเร็จมากนัก เนื่องมาจากการบริหารหรือการจัดการ บุคลากร อุปกรณ์ และงบประมาณ ที่ไม่เอื้ออำนวย และพบว่าการควบคุมทางการเมืองยังคงมีอิทธิพลต่อการบริหารและการกำกับดูแลสื่อของรัฐ

ส่วนปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องได้แก่ 1. อิทธิพลทางการเมืองกับนโยบายของรัฐบาล 2. วัฒนธรรมในส่วนที่เกี่ยวกับการสื่อสารของสังคมไทย ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลแทรกแซงทางการเมืองภายนอกที่เข้ามาควบคุมการบริหารขององค์กร ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อรายการด้วย รวมทั้งอิทธิพลจากวัฒนธรรมการสื่อสารของสังคมไทยที่ไม่นิยมความก้าวร้าวของพิธีกรดำเนินรายการ

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน
2538
ปีการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C450586 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD : INFLUENCING FACTOR / TELEVISION / PROGRAM / MONG TANG MOOM

PENPUN PONGSAWAT : AN ANALYSIS OF FACTOR INFLUENCING A CRUCIAL : ROLE OF TELEVISION PROGRAM ENTITLED "MONG TANG MOOM" AS A FORM FOR MARKET PLACE OF FREE IDEA. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. SUTEE POLPONG, 202 pp. ISBN 974-634-063-8

The objectives of this research are twofold. Firstly, it's aimed to study how the popular television program, Mong Tang Moom, was founded and developed. Secondly, it is aimed to find out what factors have an effect on the presentation of this talk show. The analysis framework is based on the concept of the role of the organization in charge of the production of this TV program, TV channel 11, as the government's media.

In this study, the method of qualitative research is used to analyse the contents of this TV program from the recorded video tapes, broadcasted on channel 11. Research methods also include an in-depth interview of prominent people involved, the researcher's participation in the production process and a study of research documents as well as printed matter.

It was found that this TV program consists of six components: 1. the format, contents and presentation 2. the questions raised by the audience and the selection of the questions by the host of the TV program 3. the guest speakers 4. the host of the TV program 5. the audience, and 6. the process of the program production. These six components have been changed and developed since the foundation of the TV program. In the first phase, this program dealt with diverse contents and guests speakers with different professions were invited. later, however, it focused on more political issues and most of the guest speakers were politicians.

Regarding the factors influencing the presentation of the TV program, it was found that the major factors are inside factors and outside factors. The inside factors include 1. the organization responsible for the production of the TV program and 2. the status and the role of the Public Relations Department as well as the regulations TV channel 11 has to follow. Also, research findings indicated that the cooperation between a formal organization and a non-formal organization had met with little success, resulting from the problems of either administration or management, personnel, equipment and a tight budget

It was also found that control from political organizations still has an influence on the management and supervision of the government's media. Regarding the outside factors, it was found that they include 1. political influence and the government's policies and 2. communication culture of Thai society. The research finding also indicated that outside intervention from political factors that control the management of the producing organization has an influence on this TV program. Finally, it was found that the audience disapproved of the aggressive manner of the TV anchorman.

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน

สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน

ปีการศึกษา.....2538

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณสำหรับความกรุณาของ รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ ประธานกรรมการ, ผศ.สุธี พลพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา และ รศ.จุมพล รอดคำดี คณบดีที่ได้ทุ่มเทจิตใจในการให้คำชี้แนะ ช่วยเหลือ และติดตามการทำงาน ของผู้วิจัยโดยตลอดอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้ง รศ.ดร.นันทวัน สุชาโต, รศ. ดร.ศิริชัย ศิริกายะ, ดร.สุรัตน์ เมธิกุล, ผศ.ขวัญเรือน กิติวัฒน์ ที่ได้ ร่วมกันชี้แนะและให้คำแนะนำ จนกระทั่งการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ผู้วิจัย รู้สึกซาบซึ้งใจเป็นอย่างมาก และขอจดจำไว้ด้วยความประทับใจ

ขอขอบพระคุณท่านผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน ที่ให้ความสำคัญและกระตือรือร้นในการตอบข้อมูลด้วยความเต็มใจ ทั้ง ๆ ที่ทุกท่านก็มีภารกิจมากมาย อีกทั้งยังกรุณาให้การต้อนรับและให้ความเป็นกันเองอย่างดียิ่ง ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีความประทับใจมาก

นอกจากนี้ ก็ขอขอบพระคุณคุณจันทิมา เขยสงวน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และหัวหน้าฝ่ายจัดและควบคุมรายการ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้วิจัย ที่คอยถามไถ่และ เป็นกำลังใจให้ตลอด ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ราชนี และน้อง ๆ ช้อง 11 รวมทั้ง คุณนรกิจ ศรัทธา ที่ให้ความช่วยเหลือทุกอย่าง

และท้ายสุด ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และน้อง ๆ ที่ได้ร่วม สนับสนุนด้านการเงิน และคอยเป็นกำลังใจให้

งานวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จลงมิได้ ถ้าไม่ได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจากทุก ๆ ท่านดังที่ได้กล่าวนามมาแล้ว จึงขอขอบพระคุณอีกครั้งหนึ่ง

เพ็ญพรรณ พงศ์สวัสดิ์

15 พฤษภาคม 2539

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาคำวิจัย	9
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
ขอบเขตการวิจัย	10
นิยามศัพท์	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
2 แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันขององค์กรผู้ผลิตสื่อมวลชน ...	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
3 ระเบียบวิธีวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล	20
แหล่งข้อมูล	20
การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
การนำเสนอข้อมูล	31

ศูนย์วิทยุโทรทัศน์พญาภิกร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ความเป็นมาและพัฒนาการของรายการมองต่างมุม	33
	ที่มาและวัตถุประสงค์ของรายการ	38
	รูปแบบรายการ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอ	43
	การตั้งกระทู้ และการคัดเลือกคำถาม	62
	วิทยากรที่มาร่วมรายการ	84
	พิธีกรดำเนินรายการ	98
	ผู้ชมที่มาร่วมรายการ	130
	กระบวนการผลิตรายการ.....	133
5	ปัจจัยที่มีอิทธิพลและมีผลกระทบต่อการนำเสนอรายการ "มองต่างมุม" ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย	
	ช่อง 11	139
	ปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อการนำเสนอรายการ ..	141
	- องค์กรผู้ผลิต	141
	- ฐานะและบทบาทของกรมประชาสัมพันธ์	
	กับกฎระเบียบของสถานี.....	155
	ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการนำเสนอรายการ..	159
	- อิทธิพลทางการเมืองกับนโยบายของรัฐบาล....	159
	- วัฒนธรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร	
	ของสังคมไทย	165

ศูนย์วิทยุวิทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
6	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	179
	ข้อจำกัดในการวิจัย	193
	ข้อเสนอแนะ	194
	รายการอ้างอิง	196
	ประวัติผู้เขียน	202

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย